

**ПРЕДМЕТ, МЕТОД, СИСТЕМА И ИЗТОЧНИЦИ НА
АДМИНИСТРАТИВНОТО ПРАВО.**

LAWN 302 Административно право и административен процес

ПЛАН

- 1. Предмет на административното право.
- 2. Метод на регулиране.
- 3. Система на административното право.
- 4. Разграничаване на административното право от другите клонове на правото.
- 5. Източници на административното право.

АДМИНИСТРАТИВНОПРАВНИ ИЗТОЧНИЦИ

- чл. 5, ал. 4 от Конституцията на Република България
- чл. 3 – чл. 8, чл. 46 – чл. 51 от Закона за нормативните актове
- чл. 21, ал. 2 от Закона за местното самоуправление и местната администрация

ПОНЯТИЕ ЗА АДМИНИСТРАТИВНО ПРАВО

- **Административното право** е съвкупност от правни норми, които регулират обществените отношения в сферата на изпълнителната дейност по повод упражняването на административните права и задължения на гражданите, при използването и защитата на територията на страната като природен ресурс и обект на собственост, както и по повод стопанската и нестопанска дейност на административноправните субекти.

ПРЕДМЕТ НА АДМИНИСТРАТИВНОТО ПРАВО

1. Административното право има за предмет обществените отношения по повод упражняването на личните, политическите, икономическите, социалните и културните права и задължения на гражданите в контекста на постигането на баланс между обществения интерес и индивидуалните потребности на гражданите при осъществяването на изпълнителната дейност.
2. Административното право има за предмет онези еднородни и социалнозначими обществени отношения при използването и защитата на сухопътната, водната, подземната и въздушната част от територията на Република България, в качеството ѝ на природен ресурс и обект на собственост, с цел осигуряване на устойчивото развитие на държавата и оптималното съчетаване на интересите на гражданите и обществото.
3. Административното право има за предмет обществените отношения по повод административноправното регулиране на търговската дейност и всяка друга дейност, осъществявана с цел печалба.
4. Административното право има за предмет обществените отношения по повод административноправното регулиране на дейността на доброволни и самоуправляващи се организации за реализиране на духовни или други нематериални потребности на гражданите.

МЕТОД НА РЕГУЛИРАНЕ

- Властване.
- Господство и подчинение.
- Едностранност.

Методът на правно регулиране е императивният

СИСТЕМА НА АДМИНИСТРАТИВНОТО ПРАВО

- **Системата на административното право** е научно обоснована последователност на подреждане на административноправните институти и норми при осъществяване на изпълнителната дейност, организирана въз основа на определени принципи.
- Административно материалното право – обща част
- Административно материалното право – специална част

АДМИНИСТРАТИВНО МАТЕРИАЛНО ПРАВО – ОБЩА ЧАСТ

- административноправното положение на физическите лица (гражданите),
- административноправен статус на юридическите лица (организациите);
- административноправното положение на органите на изпълнителната власт (централни и териториални) и на органите на местно самоуправление;
- административно-териториално устройство на страната;
- администрация на изпълнителната власт;
- държавна служба и държавен служител;
- административен акт;
- изпълнение на административни задължения;
- способности за обезпечаване на законосъобразност и правилност в изпълнителната дейност;
- обществени и юридически контрол върху изпълнителната дейност;
- административен контрол и административен надзор;
- правораздавателен и прокурорски надзор върху администрацията;
- принудителни административни мерки;
- административнонаказателна отговорност;
- административно нарушение;
- административно наказание.

АДМИНИСТРАТИВНО МАТЕРИАЛНО ПРАВО – СПЕЦИАЛНА ЧАСТ

Административно материално право – специална част

Административно право на гражданите

Административно териториално право

Административно стопанско право

Административно нестопанско право

АДМИНИСТРАТИВНО ПРАВО НА ГРАЖДАНИТЕ

- **Административно право на гражданите** е съвкупността от административноправни норми, които регулират възникването, упражняването и прекратяването на административните права и задължения на физическите лица по повод осъществяването на държавно управление.
- *Административните права на гражданите* са субективни, изрично признати в специален административен закон, юридически релевантни блага и ценности, юридически релевантни блага и ценности, достъпът и използването на които, позволява задоволяването на присъщи материални или духовни потребности на хората.
- *Административните задължения на гражданите* са публичноправно изрично институционализирани в специален административен закон изисквания на субективно дължимо поведение на гражданите, изразяващи се в потребност да изтърпят конкретни неизбежно необходими, временни по своята продължителност, обхват (обем) и интензитет неблагоприятни мерки по ограничаване на определена област от дейността им, за изпълнението на които са предвидени правни гаранции.

АДМИНИСТРАТИВНО ПРАВО НА ГРАЖДАНИТЕ

- Лични административни права и задължения.
- Политически административни права и задължения.
- Икономически административни права и задължения.
- Социални административни права и задължения.
- Културни административни права и задължения.

АДМИНИСТРАТИВНО ТЕРИТОРИАЛНО ПРАВО

- **Административноправният режим на територията** е съвкупност от административноправни норми, които уреждат еднородни и социалнозначими обществени отношения при използването и защитата на сухопътната, водната, подземната и въздушната част от територията на Република България, в качеството ѝ на природен ресурс и обект на собственост, с цел осигуряване на устойчивото развитие на държавата и оптималното съчетаване на интересите на гражданите и обществото.
- **Системата на административноправния режим на територията** е научно обоснована последователност на подреждане на административноправните институти и норми относно територията на страната в зависимост от тяхната значимост, роля и съдържание, поради естеството на регулираните социални отношения.

АДМИНИСТРАТИВНО ТЕРИТОРИАЛНО ПРАВО

- Административно-правно регулиране на обществените отношения по повод използването и защитата на *сухопътната територия*.
- Административно-правно регулиране на обществените отношения по повод използването и защитата на *водната територия*.
- Административно-правно регулиране на обществените отношения по повод използването на *подземните природни богатства*.
- Административно-правно регулиране на обществените отношения по повод използването на *въздушната територия*.

АДМИНИСТРАТИВНО СТОПАНСКО ПРАВО

- Административното стопанско право има за предмет административноправното регулиране на всяка дейност по предлагане на стоки и услуги на пазара, както и всяка дейност, резултатите от която са предназначени за размяна на пазара, независимо дали от това се формира и разпределя печалба или друг доход, включително предоставянето за ползване на материално и нематериално имущество и права (арг. § 1, т. 13 от Допълнителната разпоредба на Закона за държавните помощи).

СИСТЕМА НА АДМИНИСТРАТИВНОТО СТОПАНСКО ПРАВО

- Системата на административното стопанско право се състои от три основни дяла – аграрно право, индустриално право, административно право на услугите. Разграничителният критерий между тези части е *естеството на получавания от стопанската дейност резултат*:

1. селскостопански продукт на почвата, на животновъдството, на комбинирано производство на растителна и животинска продукция, на рибарството (арг. чл. 38 от Договора за функционирането на Европейския съюз, ДФЕС и §1, т. 6 от Допълнителната разпоредба на Закона за прилагане на Общата организация на пазарите на земеделски продукти на Европейския съюз, ЗПООПЗПЕС)

2. стока (арг. чл. 173 от ДФЕС и чл. 5 от Закона за данък върху добавената стойност, ЗДДС);

3. услуга (арг. чл. 57 от ДФЕС и чл. 8 от ЗДДС).

АДМИНИСТРАТИВНО СТОПАНСКО ПРАВО

- *Аграрното административно право* урежда обществените отношения, свързани с растениевъдството, животновъдството и рибарството, в резултат на които се генерират селскостопански продукти, както и пряко свързани с тези продукти стоки.
- *Индустриалното административно право* има за предмет обществените отношения, свързани с производството на стоки и/или преработката на суровини, материали, вещества или компоненти в нови продукти.
- *Административно право на услугите* урежда обществените отношения по доставката (всяко извършване) на услуги от промишлен, търговски, занаятчийски характер и от дейности на свободни професии.

АГРАРНОТО АДМИНИСТРАТИВНО ПРАВО

урежда обществените отношения, свързани с растениевъдството, животновъдството и рибарството, в резултат на които се генерират селскостопански продукти, както и пряко свързани с тези продукти, и се състои от следните административно-правни институти:

Растениевъдство

- а) отглеждане на едногодишни растения;
- б) отглеждане на многогодишни растения;
- в) дейности на разсадници, свързани с производството на посадъчен материал от растителен произход, без горските.

Горско стопанство

- а) възпроизводство на гори;
- б) дърводобив;
- в) събиране на диворастващи и недървесни продукти.

Животновъдство, което включва отглеждане на

- а) едър и дребен рогат добитък;
- б) коне, магарета, мулета и катъри;
- в) камили, ламы и подобни животни;
- г) свине;
- д) домашни птици;
- е) други животни (пчеларство);
- ж) както и лов, с търговска цел за убиване или улавяне на жив дивеч – за месо, кожи и ловни трофеи, за изследователски цели, зоологически градини или за домашни любимци, както и добиването от лов на сурови кожи от дивеч, влечуги или диви птици.

Стопански риболов

- а) океански и морски риболов;
- б) сладководен риболов;
- в) развъждане и отглеждане на риба и други водни организми в солени и сладководни басейни.

ИНДУСТРИАЛНОТО АДМИНИСТРАТИВНО ПРАВО

има за предмет обществените отношения, свързани с производството на стоки и/или преработката на суровини, материали, вещества или компоненти в нови продукти и се състои от следните административно-правни институти:

Машиностроителна индустрия

производството на компютърна и комуникационна техника, електронни и оптични продукти; електрически съоръжения; машини и оборудване, с общо и специално предназначение; автомобили, ремаркета и полуремаркета; превозни средства, без автомобили..

извличане на твърди (въглища, руди, минерали), течни (нефт) или газообразни (природен газ) полезни изкопаеми от земните недра, както и допълнителни операции, имащи за цел да подготвят суровините за пазара, например – раздробяване, смилане, пречистване, сушене, сортиране, обогатяване на руди, втечняване на природния газ и агломериране на твърди горива.

Добивна индустрия

физическата или химическата трансформация на материали, вещества или компоненти в нови продукти, които в резултат на значителните промени, обновяване или реконструкция могат да се потребяват или използват като полуфабрикат – вход за по-нататъшно производство

Преработвателна индустрия

производство на мебели от всякакъв материал, без камък, бетон или керамика

производство на разнообразни стоки (бижута и подобни изделия, музикални инструменти, спортни стоки, игри и детски играчки, медицински и зъболекарски инструменти и средства) и други производства (метли и четки; предпазни и защитни средства)

производство, пренос и разпределение на електрическа енергия, включително търговия (продажба на потребителите с електрическа енергия; производство и разпределение на газообразни горива по газоразпределителните мрежи, включително търговия (продажба на потребителите) с газообразни горива по газоразпределителните мрежи; производство и разпределение на топлинна енергия; производство на ядрена енергия.

общо и специализирано строителство на сгради и съоръжения, както и с ремонт, поддържане и реконструкция на сгради и съоръжения, монтаж на сглобяеми строителни елементи и временни постройки върху строителната площадка

Мебелна
индустрия

Други
индустриални
сектори

Енергийна
индустрия

Строителна
индустрия

АДМИНИСТРАТИВНО ПРАВО НА УСЛУГИТЕ

урежда обществените отношения по доставката (всяко извършване) на услуги от промишлен, търговски, занаятчийски характер и от дейности на свободни професии, чието разграничение се съдържа в чл. 57 от ДФЕС, като

включва няколко административноправни института:

Административноправно
регулиране на промишлени
услуги

а) Услуги по геоложки проучвания на участъци, свързани с добива на нефт и газ; различни видове сондажни дейности, монтаж, ремонт и демонтаж на сондажните кули, циментирани на нефтените и газовите кладенци, изпомпване на кладенци, консервиране чрез запушване и други; втечняване и повторно превръщане в газ на природния газ с цел транспортиране, извършвани на мястото на добива; услуги по отводняване (дрениране) и изпомпване на кладенци; вземане на сондажни проби, свързани с добива на нефт и газ.
б) Услуги по извършването на специализиран ремонт, техническо поддържане и инсталиране на машини и съоръжения.

Административноправно
регулиране на търговски
услуги

а) Услуги по доставяне на води, канализационни услуги и управление на отпадъци и възстановяване. б) Услуги по извършването на ремонт на автомобили и мотоциклети. в) Транспортни услуги. г) Куриерски и пощенски услуги. д) Далекосъобщителни услуги. е) Туристически услуги. ж) Банкови, финансови и застрахователни услуги. з) Услуги по обслужване на сгради и озеленяване. и) Медийни и други услуги (издателска, филмова, медийна, софтуерна). к) Услуги по организирането на хазартни игри (услуги на свободното време). л) Услуги, свързани с охрана и разследване.

Административноправно
регулиране на
занаятчийски услуги

1) Художествена обработка на кожа; 2) изработване на изделия от кожа; 3) изработване на накити; 4) изработване на изделия от ковано желязо; 5) художествено леене; 6) звънчарство; 7) ножарство; 8) изработване и ремонт на старинно оръжие; 9) везбарство; 10) художествено плетиво; 11) изработване на национални кукли; 12) изработване на художествена керамика; 13) грънчарство; 14) художествена обработка на дърво и дърворезба; 15) изработване на художествени тъкани; 16) гайтанджийство; 17) изработване на национални костюми; 18) изработване и ремонт на български народни музикални инструменти; 19) художествена обработка на камък; 20) бакърджийство (медникарство); 21) изработване на дървени съдове и предмети за бита, копаничарство; 22) ръчно килимарство; 23) леярство на камбани; 24) изработване на стъклени изделия чрез духане на стъкло; 25) рисуване и гравирание върху стъкло; 26) ръчно книговезване; 27) изработване и ремонт на съвременни музикални инструменти и аксесоари за тях; 28) изработване и ремонт на изделия от мед (бакър) и сплавите й; 29) часовникарство; 30) гравьорство; 31) изработване на камини, кахлени печки; 32) изработване на елементи и монтаж на облицовки на стрехи; 33) покривни работи – редене на керемиди, поставяне на улици, изграждане на комини; 34) коминочистене; 35) тенекеджийство; 36) калайджийство; 37) ковачество; 38) изграждане на кладенци; 39) каменоделство; 40) точиларство; 41) клъчарство; 42) бълчварство; 43) коларство; 44) кошничарство, изработване на рогозки и метли; 45) тъкачество (платно, аби, пътеки, черги, китеници и сродни) и мутафчийство; 46) седларство и сарачество; 47) обушарство; 48) шапкарство; 49) въжарство; 50) производство на боза (бозаджийство) и шекерджийство, производство на изделия от захарен сироп; 51) вулканизация; 52) поправка на велосипеди; 53) шивашки услуги; 54) тапицерство; 55) ръчна изработка и ремонт на мебели; 56) ръчна изработка на табели и реклами; 57) фризьорство.

Административноправно
регулиране на дейности на
свободните професии

а) Експерт-счетоводителите; консултантите; одиторите; адвокатите; нотариусите; частните съдебни изпълнители; съдебните заседатели; експертите към съда и прокуратурата; лицензираните оценители; представителите по индустриална собственост; медицинските специалисти; преводачите; архитектите; инженерите; техническите ръководители; дейците на културата, образованието, изкуството и науката; застрахователните агенти; други физически лица;
б) услуги в областта на селското стопанство.

АДМИНИСТРАТИВНО НЕСТОПАНСКО ПРАВО

- **Административно нестопанско право** е съвкупността от норми, които осъществяват административно-правното регулиране на дейността на гражданите, на доброволни и самоуправляващи се организации, създадени с цели от патриотичен, философски, филантропски, образователен, здравен, екологичен, културен, спортен (включително отдих и туризъм), социален или граждански характер, както и от стопански субекти, които съдействат за постигането на обществена кауза, установяване на социални контакти, извършвано за удовлетворяване на духовни индивидуални или колективни потребности на гражданите.

АДМИНИСТРАТИВНО НЕСТОПАНСКО ПРАВО

- екологично административно право;
- медицинско административно право;
- социално административно право;
- образователно административно право;
- изследователско административно право;
- културно административно право;
- спортно административно право;
- военно административно право;
- полицейско административно право;
- правоохранително административно право;
- дипломатическо и миграционно административно право.

ЕКОЛОГИЧНО АДМИНИСТРАТИВНО ПРАВО

- Административно-правно регулиране на обществените отношения в областта на околната среда, свързани с управлението, контрола и опазването на биологичното разнообразие и защитените природни територии и отстраняване на замърсявания на почви, води, въздух на мястото на замърсяването, веднага или впоследствие, с помощта на механични, химични или биологически методи.

МЕДИЦИНСКО АДМИНИСТРАТИВНО ПРАВО

- Административно-правно регулиране на обществените отношения в областта на здравеопазването, свързани с:
 - а) дейността на болници и подобни лечебни заведения по настаняване, диагностика и лечение на хоспитализирани пациенти с различни заболявания;
 - б) медицинските дейности в извънболничната помощ – консултиране и лечение, извършвано от лекари по обща медицина, лекари специалисти и хирурзи, както и практиката на лекари по дентална медицина с общ и специализиран характер и ортодонтски дейности;
 - в) дейност на стационарни заведения, предоставящи професионални здравни грижи за лица с умствени и психични увреждания или заболявания, както и за лица, зависими от наркотични вещества или алкохол;
 - г) трудова медицина във връзка с осигуряването на безопасни и здравословни условия на труд.

СОЦИАЛНО АДМИНИСТРАТИВНО ПРАВО

- Административно-правно регулиране на обществените отношения в областта на социалните грижи, свързани с:
 - а) предоставяне на настаняване и персонални грижи за стари хора и лица с физически увреждания, които са с ограничени възможности да се грижат за себе си и/или не желаят да живеят самостоятелно;
 - б) малки комплекси за продължително живеене на пенсионерски общности;
 - в) пансиони, домове и приюти, без здравни грижи.

ОБРАЗОВАТЕЛНО АДМИНИСТРАТИВНО ПРАВО

- Административно-правно регулиране на обществените отношения в областта на държавното и частно образование на всички нива по Международната стандартна класификация на образованието, във всякакви форми и за различни професии и специалности, които обхващат:
 - а) предучилищното образование;
 - б) началното образование;
 - в) прогимназиалното и средно образование;
 - г) образованието след завършено средно образование – включва образование, което е между средното и висшето образование, както и висше образование във всички степени – бакалавър, магистър и доктор;
 - д) неформалното образование извън регламентираната училищна система с общ характер или с професионална насоченост, осъществявано чрез курсове, семинари, обучение на работното място и други форми.

ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКО АДМИНИСТРАТИВНО ПРАВО

- Административно-правно регулиране на обществените отношения, свързани с научно-изследователската и развойна дейност по повод извършваните фундаментални и приложни изследвания и експериментални разработки в областта на:
 - а) биотехнологиите;
 - б) естествените, медицинските, селскостопанските и техническите науки, без биотехнологиите;
 - в) хуманитарните науки;
 - г) обществените науки.

КУЛТУРНО АДМИНИСТРАТИВНО ПРАВО

- Административно-правно регулиране на обществените отношения в областта на културата, свързани с:
 - а) дейности по създаване и представяне на представления на живо като театрални, оперни, оперетни, балетни, циркови и други сценични произведения;
 - б) творчески дейности от областта на литературата и изкуствата;
 - в) дейности на библиотеки и архиви;
 - г) дейности на музеи от всякакъв вид;
 - д) дейности на ботанически и зоологически градини, природни паркове и резервати;
 - е) опазване на културно-исторически паметници и забележителности.

СПОРТНО АДМИНИСТРАТИВНО ПРАВО

- Административно-правно регулиране на обществените отношения в областта на спорта и спортно-туристическата дейност, свързани с:
 - а) дейности по експлоатация на спортни зали, стадиони и други съоръжения за спорт, открити или закрити, само оградени или изцяло покрити, със или без места за сядане и наблюдение, както и организиране и управление на спортни прояви за професионалисти или аматьори от организации, които притежават собствени спортни съоръжения;
 - б) дейности на спортни клубове за професионалисти или аматьори, осигуряващи възможност на членовете си да се занимават със спортни дейности;
 - в) дейности на фитнес и бодибилдинг центрове и зали;
 - г) дейности на организатори на спортни прояви, притежаващи или не собствени спортни съоръжения;
 - д) дейности на индивидуални спортисти и атлети, съдии, рефери;
 - е) дейности на професионални групи (лиги) и управляващите ги органи;
 - ж) дейности, свързани с промотиране на спортни прояви;
- з) дейности на спортни конни и кучешки бази;
- и) ползване на обекти за спортен лов и риболов;
- к) дейност на планински водачи.

ВОЕННО АДМИНИСТРАТИВНО ПРАВО

- Административно-правно регулиране на обществените отношения в областта на отбраната, свързани с:
 - а) управление и контрол на дейностите в областта на националната отбрана – въоръжени сили (сухопътни, военноморски, военновъздушни) инженерни, транспортни, съобщителни, разузнавателни, материални и други невъоръжени сили; запасни и спомагателни сили на националната отбрана; военна логистика (осигуряване на бойна и друга техника, сгради, имущество, провизии и други); медицински грижи за личния състав по време на учения и подготовка на открито;
 - б) гражданската защита;
 - в) разработване на планове за действие при извънредни обстоятелства и провеждане на обучение и тренировки, в които участват граждански институции и цивилно население;
 - г) изследователската и развойната политика и нейното финансиране в областта на отбраната.

ПОЛИЦЕЙСКО АДМИНИСТРАТИВНО ПРАВО

- Административно-правно регулиране на обществените отношения в областта на обществения ред и сигурност, свързани с:
 - а) дейности на полицейски сили, финансирани от държавата, редовни и допълнителни (пристанищна и гранична полиция, брегова охрана и други специални полицейски части), вкл. контрол върху безопасността на движението по пътищата, контрол върху режима на пребиваване на чужденци и поддържане на полицейски архиви;
 - б) снабдяване на населението с продоволствие при стихийни бедствия, аварии и катастрофи в мирно време.

ПРАВООХРАНИТЕЛНО АДМИНИСТРАТИВНО ПРАВО

- Административно-правно регулиране на обществените отношения в областта на правосъдието, свързани с:
 - а) процесуално представителство и юридически консултации от името на държавата;
 - б) ръководство и контрол на охраната на органите на съдебната власт;
 - в) държавните и частните съдебни изпълнители, с нотариусите, съдиите по вписванията и синдиците;
 - г) международната правна помощ и международното осиновяване;
 - д) управлението на затворите.

ДИПЛОМАТИЧЕСКО И МИГРАЦИОННО АДМИНИСТРАТИВНО ПРАВО

- Административно-правно регулиране на обществените отношения в областта на външната политика на държавата, свързани с:
 - а) дейността на дипломатическите и консулските представителства и мисии в чужбина или в службите на международни организации;
 - б) управлението и подпомагането на информационни и културни дейности, предназначени да бъдат разпространявани в чужбина;
 - в) помощ за други страни, предоставяна пряко или чрез посредничеството на международни организации;
 - г) оказване на военна помощ на чужди държави;
 - д) управление на външната търговия, както и финансови и технически въпроси с международен характер;
 - е) дейността на чуждестранните дипломатически мисии и консулски служби на територията на страната.

ДИПЛОМАТИЧЕСКО И МИГРАЦИОННО АДМИНИСТРАТИВНО ПРАВО

- Административно-правно регулиране на обществените отношения относно условията и реда, при които чужденците могат да влизат, да пребивават и да напускат Република България; както и условията и реда за предоставяне на закрила на чужденци на територията на Република България, свързани с:
 - а) влизане и летищен транзит;
 - б) предоставяне на статут на лице без гражданство в Република България;
 - в) пребиваване на чужденците в Република България;
 - г) напускане на Република България от чужденци;
 - д) предоставяне на чужденците на убежище;
 - е) предоставяне на чужденците на международна закрила;
 - ж) предоставяне на чужденците на временна закрила.

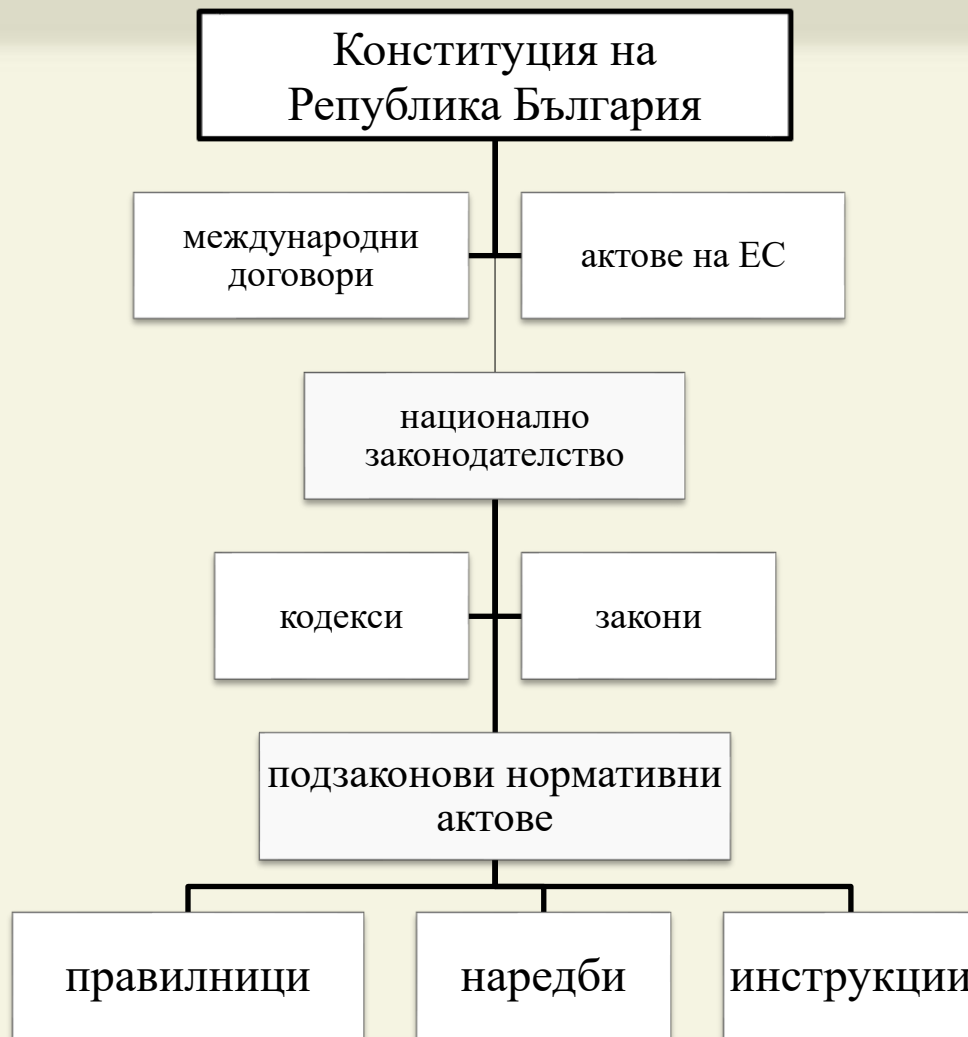

ИЗТОЧНИЦИ НА АДМИНИСТРАТИВНОТО ПРАВО

- *Конституцията на Република България;*
- Международните договори имат предимство пред тези норми на вътрешното законодателство, които им противоречат (чл. 5, ал. 4, изр. 2 от Конституцията на Република България)
- **Регламентът** на ЕС (член 282, параграф 2 от Договора за функциониране на Европейския съюз).
- **Кодексът** (чл. 4, ал. 1 от Закона за нормативните актове).
- **Законът** (чл. 3, ал. 1 от Закона за нормативните актове).
- **Правилникът** (чл. 7, ал. 1 от Закона за нормативните актове). Не всеки правилник има нормативен характер.
- **Наредбата** (чл. 7, ал. 2 от Закона за нормативните актове).
- **Инструкцията** (чл. 7, ал. 3 от Закона за нормативните актове).

ЙЕРАРХИЯ НА ИЗТОЧНИЦИТЕ НА АДМИНИСТРАТИВНОТО ПРАВО

ИЗТОЧНИЦИТЕ НА АДМИНИСТРАТИВНОТО ПРАВО

- **Международният договор** е международно споразумение, сключено между държави в писмена форма и регулирано от международното право, независимо дали споразумението се съдържа в един документ, в два или няколко свързани помежду си документа, а също така независимо от конкретното му наименование (член 2, параграф 1, буква „а“ от Виенската конвенция за правото на договорите).
- Международните договори имат предимство пред тези норми на вътрешното законодателство, които им противоречат (чл. 5, ал. 4, изр. 2 от Конституцията на Република България).
- **Регламентът** е акт с общо приложение. Той е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки (член 282, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз).

ИЗТОЧНИЦИТЕ НА АДМИНИСТРАТИВНОТО ПРАВО

- **Нормативният акт** съдържа общи правила за поведение, които се прилагат към индивидуално неопределен кръг субекти, има нееднократно действие и се издава или приема от компетентен държавен орган (чл. 1а от Закона за нормативните актове).
- **Кодексът** е нормативен акт, който урежда обществените отношения, предмет на цял клон на правната система или на обособен негов дял (чл. 4, ал. 1 от Закона за нормативните актове).
- **Законът** е нормативен акт, който урежда първично или въз основа на Конституцията, обществени отношения, които се поддават на трайна уредба, според предмета или субектите в един или няколко института на правото или техни подразделения (чл. 3, ал. 1 от Закона за нормативните актове).

ИЗТОЧНИЦИТЕ НА АДМИНИСТРАТИВНОТО ПРАВО

- Нормативният акт трябва да съответствува на Конституцията и на другите нормативни актове от по-висока степен.
- В случай че нормативен акт противоречи на регламент на Европейския съюз, прилага се регламентът (чл. 15, ал. 2 от ЗНА).
- Ако постановление, правилник, наредба или инструкция противоречат на нормативен акт от по-висока степен, правораздавателните органи прилагат по-високия по степен акт

ИЗТОЧНИЦИТЕ НА АДМИНИСТРАТИВНОТО ПРАВО

- **Нормативни административни актове** са подзаконови административни актове, които съдържат административноправни норми, отнасят се за неопределен и неограничен брой адресати и имат многократно правно действие (чл. 75, ал. 1 от Административнопроцесуалния кодекс).
- **Правилникът** е нормативен акт, който се издава за прилагане на закон в неговата цялост, за организацията на държавни и местни органи или за вътрешния ред на тяхната дейност (чл. 7, ал. 1 от Закона за нормативните актове).
- **Наредбата** е нормативен акт, който се издава за прилагане на отделни разпоредби или подразделения на нормативен акт от по-висока степен (чл. 7, ал. 2 от Закона за нормативните актове).
- **Инструкцията** е нормативен акт, с който висшестоящ орган дава указания до подчинени нему органи относно прилагане на нормативен акт, който той е издал или чието изпълнение трябва да осигури (чл. 7, ал. 3 от Закона за нормативните актове).

ИЗТОЧНИЦИТЕ НА АДМИНИСТРАТИВНОТО ПРАВО

Нормативните актове, които въвеждат основните начала на административното право – обща част

- Закон за администрацията (ЗА)
- Закон за държавният служител (ЗДСл)
- Закон за административно-териториалното устройство на Република България (ЗАТУРБ)
- Закон за местното самоуправление и местната администрация (ЗМСМА) и др.

Кодифицирани нормативни актове от областта на административното процесуално право

- Административнопроцесуален кодекс (АПК)
- Закон за административните нарушения и наказания (ЗАНН)

ИЗТОЧНИЦИТЕ НА АДМИНИСТРАТИВНОТО ПРАВО – СПЕЦИАЛНА ЧАСТ

ОБРАЗОВАНИЕ

Закон за
предучилищното и
училищното
образование

Закон за висшето
образование

ТРАНСПОРТ

Закон за
железопътния
транспорт

Закон за
гражданското
въздухоплаване

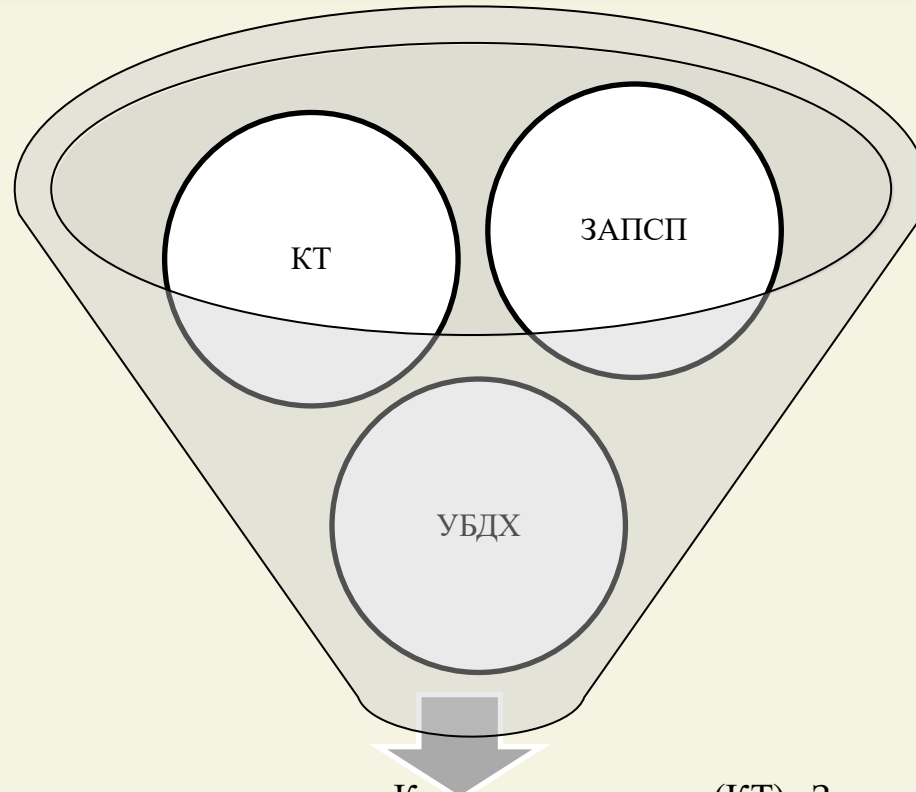
ОКОЛНА СРЕДА

Закон за опазване на
околната среда

Закон за
биологичното
разнообразие

ИЗТОЧНИЦИТЕ НА АДМИНИСТРАТИВНОТО ПРАВО – СПЕЦИАЛНА ЧАСТ

други източници на административното право: Кодексът на труда (КТ), Законът за авторското право и сродните му права (ЗАПСП), Законът за държавната собственост (ЗДС), Законът за насърчаване на заетостта (ЗНЗ), Законът за общинската собственост (ЗОС), Законът за патентите ЗП), Законът за собствеността и ползването на земеделските земи (ЗСПЗЗ), Законът за управление на етажната собственост (ЗУЕС), Указ № 904 от 28.12.1963 г. за борба с дребното хулиганство (УБДХ) и др.

ИЗТОЧНИЦИТЕ НА АДМИНИСТРАТИВНОТО ПРАВО – СПЕЦИАЛНА ЧАСТ (ЕС)

акт	адресати	действие
регламент	Всички държави от ЕС Физически лица Юридически лица	Прилага се пряко и е задължителен в своята цялост
директива	Всички или определени държави членки	Задължителна по отношение на резултата, който трябва да бъде постигнат; прилага се пряко само при специални условия
решение	Неопределен кръг лица Всички или определени държави членки Определени физически или юридически лица	Прилага се пряко и е задължително в своята цялост
препоръка	Всички или определени държави от ЕС; Други институции на ЕС; Частноправни субекти	незадължителна
становище	Всички или определени държави от ЕС; Други институции на ЕС Неопределен кръг от адресати	незадължително

РАЗГРАНИЧАВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНОТО ПРАВО ОТ ДРУГИТЕ ОТРАСЛИ НА ПРАВОТО

Административно право	Конституционно право
Публичноправни отрасли на правото	
Има за предмет държавното управление в тесен смисъл на това понятие, което засяга дейността на органите единствено на изпълнителната власт	Има за предмет държавното управление в широк смисъл на това понятие, което обхваща законодателната, изпълнителната и съдебната власт, като урежда цялостната рамка на държавното управление
Административно право	Финансово право
Публичноправни отрасли на правото	
Родово понятие, което включва в себе си финансовото право	Видово понятие, което показва специфики по повод бюджетната, данъчната, митническата, валутната дейност като проявления на изпълнителната дейност
Административно право	Гражданско право
Състоят се от обща и специална част	
Методът на правно регулиране е императивен (на субординация).	Методът на правно регулиране е диспозитивен (на равнопоставеност)
Административно право	Наказателно право
Публичноправни отрасли на правото	
Обект представляват обществените отношения, свързани с извършването на административни нарушения	Обект представляват обществените отношения, свързани с извършването на престъпления
Административно право	Наказателно процесуално право
Публичноправни отрасли на правото	
Урежда реализирането на административнонаказателната отговорност за извършени административни нарушения	Урежда реализирането на наказателната отговорност за извършени престъпления

ВЪПРОСИ

- Какъв е предметът на административното право?
- Какъв е методът на регулиране на административното право?
- Каква е системата на административното право?
- Кой са източниците на административното право според тяхната йерархия?
- Каква съпоставка може да се направи между административното право и други отрасли на правото, като:
 - а) конституционното право;
 - б) финансовото право;
 - в) гражданското право;
 - г) трудовото право;
 - д) наказателното право?